

DIURNALU GLUMETIU SOCIALE-POLITICU-TOCU.

Fóia acést'a va esí de dóue ori pe luna, pone la regulare; éra de aici in colo o data pe septemana, ca si pone acilea: Marti sér'a. — Pranume:atiunile se priimescu in tóte dílele.

Pretíulu pentru Ostrunguri'a: pre anu 6 fi. pre $\frac{1}{2}$ de anu 3 fi. pre unu triloniu 1 fi. 50 cr. éra pentru strainetate: pre anu 8 fi. pre $\frac{1}{2}$ de anu 4 fi. pre unu triloniu 2 fi. in v. a. Unu esemplariu costa 15 cr.

Tóte siodieniele si banii de prenumeratiune sunt de a se tramite la Redactiunea diurnalului: Aradu, Strat'a Teleki-ana, nrulu 27.

Insertiunile se priimescu cu 7 cr. de linia, si 30 cr. tacse timbrale.

Pist'a cere innoué'a refuelei la Beciu.

Socotél'a-e mare cu austriaculu.
S'a implutu acum'a pone la vèrvu saculu!
Alta amenare nu e cu potentia,
Tiér'a nu mai póte avè pacientia. —
E destulu d'in gluma, cà de diece ani
Ne platesce némtiulu totu fore de bani.
Cine sà mai rabde asta impostura?!
Sà fimu noi la némtiulu numai lipitura.
Nu asìe vecine, némtiule fartate,
Nu-asìe dice list'a, déca vrei dreptate!
Scii tu cà jurasemu sà fimu amenduoi
Fрати si la dobenda ca si la nevoi! —
Ce-ajunge domni'a si cu fala mare,
Déca' n pungulitia nu mai sant parale?!.

Vedi tu cà càtu bine facusemu in tiéra
De candu constituti'a o adusemu éra!
Facusemu unire; strinsemu pre popóra
In pinteni, sà póрте gemendu la povóra;
Iustiti'a 'nainta; scienti'a-e in flóre:
Avem o multime de-a statului scóle;
Limb'a nóstra dulce preste totu resuna
In birou, in scóla, catedra, tribuna;
Administratiunea este minunata.
Ca si-acum — *me crede* — n'a fostu neci o-data:
Politi'a tiei haiducii o 'ndruga,
In càtu sà n'ai téma, candu n'ai bani in punga.
Avem si dieta, mare-adunatura,
Mameluci cu sut'a síedu si casca gura;
Ei s'adunu d'in tiéra dupa ce-au promis
Cà-oru votá pe placulu caroru i-au tramisu;
Se alegu de glóte cu voi'a de sila
Cum insuffa spirtulu dulcei camarila.
Estia-mi sunt parintii, ce-oru sà fericésca
Pre poporu, ce póрта sarcin'a obstésca. —

Pentru trud'a crunta, tiér'a-i diurnéza
Cu-o bancutulitia, ba-i si afidéza,
Cà-o sà póрте grigia de-alu loru viitoriu, —
Vedi némtiule, frate, cà amu facutu sporiu!...
Aibi tu si la tine de estea togmele
De candu apucasemu ambii la potere? —
Aibi tu regimente de honvedi eroi,
Ce-ar potè sà scóta tiér'a d'in nevoi? —
Vina si muscanulu, fric'a nu ne 'mpunge
Cà voru scí acesti'a cumu sà mi-lu alunge:
Pon' ce bate 'n vine sange de magiaru
Nu ni este téma nece de tataru. —
Aibi némtiule banda de haiduci armati,
Cari sà mi-i insgarde pre cei conspirati?
Aibi tu executori cu atát'a zelu
Cari sciu scóte darea cu bracie de feru?
Aibi tu instrumente de adamanári,
Sà-ti repóрте 'ndata ori ce conspirári?
Aibi tu câte tóte, ni le-amu facutu noi —
De tiér'a 'n floresce nu scí de nevoi? . . .

Inse un'a totusi némtiule vecine
Ni mai face lips'a. Sà-ti spunu? Mi rusine.

Scii cà noi jurasemu, sà fimu frati de cruce?
For' de paritate nu-o mai potemu duce. —
Atâtea togmele, câte-amu ronduitu
Fore de parale nu s'au ispravitu,
Erogati'a multa càtu amu spesatu
Crede cà-acum pung'a mai ni o-a secatu. —
Inse ce sà facemu cà numai asìa
Poturamu onórea a ni o salvá.
La cele 'nfrate pone la-acestu locu
Mai aduse casulu si unu nenorocu:
Bietulu frate gemenu de lunga Bosporu
S'a recitu de ventulu de la Petrupolu,

Si 'nca neci acum'a nu-sî mai vine 'n ori
 Că „ursulu“ insufla téma si fiori. —
 Noi voiamu, ca fratii, sà-lu mai leniscimu,
 Sà nu-i fia frica, cà si noi traimu,
 Tenerimea nôstra deci s'a sfatuitu,
 Sà-i faca visit'a. Noi ne-amu invoitu.
 Ca sà fia pomp'a démna de magiaru
 S'au dusu toti banutii cu ei in fanaru;
 Si-asîè càtu in punga mai erá prisosu
 S'a papatu cu pomp'a, si-amu remasu pe díosu.
 Dà sà facemu déra impartire nóua,
 Cà nu se cuvine banc'a numai vóa.
 Déca tienemu un'a si-amenduoi adstàmu,
 Sà domnimu in tiéra, rol'a s'o portàmu,
 Fà sà se 'nnouésca vechi'a refuéla,
 Fà sà fia banc'a austro-magiara;
 Fà pung'a comuna cumu amu compactatu,
 Altu cumu cu 'nfratîrea sà scii c'amu gatatu.

Ce respunde Jörgel la jalb'a lui Pist'a
 Antaiu numai tace si 'mpatura list'a, —
 A-poi mi-lu indruma la badea Lucanu,
 Sà faca 'mpartiéla dupa alu lui planu.
 Est'a 'n insocire cu domnulu Pipitz
 Incurca proiectulu togma ca unu itiu! — —
 De-atunci bietulu Pist'a ambla totu in giaba,
 For' sà se rentórne de la Beciu cu tréba:
 Némtiulu mi-lu platesce ca pre bederani:
 Frate, ori nefrate, — brinz'a e pe bani!!

x-y in Z.

Dóne cuitantie sí unu reversu.

(Umoresca)

de J. Gaius.

Top! top! — Intra! se aude o vóce in laintrulu odaiei.

— Servus, amice Tertuliane! — nu vei luá in nume de reu, cà?!

— Oh! — d'in contra — amice Patricie, — fórte me bucuru! — Bine ai venit in odai'a mea! — Placa ocupa locu! — — — — —

— Amice Tertuliane, mai nainte de ce asî atinge córd'a, ce provóca esentialmente scopulu venirei mele a-ici, si deosebi ante de ce ti-asî enará o istorióra destulu de petrecutória si picanta, — vinu a te intreba: — nu ai cuitatu tu de curundu — septeman'a trecuta — 12. adeca: dóuesprediece trestii spanioli, ce adeca primisi in V. dela baronulu X. in f.? — — Au numai se? —

— Curiosu; — eschiamà fratele Tertulianu, sarindu depe scaunu ca unu tigru gelosu . . . — intru adeveru curiosu! — Spune-mi amice: — accentuá Tertulianu — cà despre ce trestii spanióle — probabilminte-e vorb'a; — si cà cum le cuitai? — cà-ci eu me juru pe córnele dracului (?), cà defeliu nu te pricepu, — si neci cà sciu la ce faci alusiune! — — — mi-vine in fine a crede, precum-cà tu esci astadi singuru si numai dispusu, spre a me face sà fiu curiosu si

— Amice — lu intrerumpse Patriciu — debue in urma sà recunoseu, precum cà tu te pricepi de minune — asîè dîeundu — la artea simulatiunei, — au mai popularu dísu: — la artea, de a face pe o

femeia usióra la minte sà créda, cà tu o iubesci atunci deosebitu, candu adeca ti-bati chiaru jocu de dens'a, — au diplomatiesce (?) dísu: — la artea, de a face pe unu omu cu minte — pe unu omu cu politica — sà créda cà „de 2 ori 2 — sunt trei“; — precum si aceea, cà tu esci unu adeveratu „Don Juan“, care se jocá cu anitele femeiloru usióre la minte — dér' cu atátu mai grele la punga — chiar asîè, precum se jóca buna-óra piscic'a — cu stórecii, — — — — — inse

— Neci unu „inse“ amice Patriciu! — lu-intre-rumpse Tertulianu — protestezu inainte de tóte cu tóta solenitatea contra unoru observari — ca atari, ce faci cu referintia la modest'a mea persóna, si acé-st'a o facu d'in motivulu, pentru-cà ai esageratu in apretiarile tale atunci, candu voisi sà faci d'in o personalitate modesta, ca a mea, unu „facsimile“ destulu de nepotrivitu — cu unu „Don Juan“.! — Déca inse — continuá Tertulianu — ti-affii ce-va placere si incantare in observari ca atari — ego non contradico — adica: — sà audiu si pe „inse“!? — inse — accentuá Patriciu — cu tóte ca esci mare „ipocritu“, si „simulante modernu“, — baronului X. i-succese totusi — sà te faca chiaru de frica: — sà cuitezi 12, adeca: dóuesprediece trestii spanióle in f. ha! ha! ha! — ride Patriciu — si in fine totusi negi si nu voesci sà recunosci.?! — E bine; — si intru aceste scóse Patriciu d'in posunariulu surtucului seu unu papiru induplicatu, pre care predandu-lu lui Tertulianu, i díse; poftimu! — citeste.

Tertulianu prinse papirulu in mana cu cea mai mare indolentia, d'in care incepù sà citésca cam urmátoriele:

Reversu!

Subscrisulu adeverescu, precum-cà domnulu juristu Tertulianu de K. . . . a cuitatu formalmente pr'in Cuitantia cele dóuesprediece trestii spanióle, ce adeca au capetatu in f. . . . dela subscrisulu la 12 Ianuariu, 1873., nóptea cam la ½ pe 11 óre in palatulu dómnei Aureli'a de P. . . . precum adeverescu si aceea, cà Cuitanti'a cestionata se afla in posesiunea subscrisului.

La rogarea „pacientului“ i-se dede acestu reversu, Sign. V. . . . la 12 Ianuariu, 1873.

Ed. . . . de P. . . . m. p.

Fulgerulu, déca chiaru tresnia lunga Tertulianu, nu ar fi produsu dóra in densulu unu cutremuru atátu de teribilu, ca cetirea acestui reversu. — Oh! miserabile — strigá Tertulianu, ca scosu d'in fire — catra Patriciu — asîè — déra tu ai cuitatu dóuesprediece trestii spanióle in numele meu?! — — E bine; — spune-mi deci celu puefnu, cà cum? — si intre ce feliu de impregiurari te impartasisi — de acelu daru dumnediescu? — — deta-iéza-mi apriatu.

Fórte simplu — se scusá Patriciu — tu scii, cà la 12 Ianuariu, demaneti'a — ai priimitu unu biletu invitatoriu dela o dama cu subscrierea: Aureli'a de P. . . . si care biletu cuprindea afurisitul „rendez-vous“ — — — — —

— Sciu — dise Tertulianu; — si a-poi? —

— A-poi — continuà Patriciu — scii sî aceea, că tu mi-ai facutu in privinti'a biletului unu ofertu fórte generosu? — —

— Da, — response Tertulianu, care ridea in „pumni“ sî a-nume, ti-am facutu acelu ofertu, ca să me substituizi tu la acelu „rendez-vous“, — de ôre-ce eu aveam chiaru atunci — unu altulu detiermuritu!

— Sî precum scii — continuà Patriciu — eu am fostu acceptatu ofertulu nu numai, ci me sî presentai totu o-data la tempulu sî locul destinatul!.. ha! ha! ha! — ride Tertulianu cu ironia — mi-se pare, amice Patricie, că afurisitulu biletu sună cam astu-feliu:

Scumpulu meu Tertulianu!

Basata singuru sî numai pre cavalerismulu cunoscutu alu Dta, vinu a te rogá: ca să binevoiesci a te presentá la 12 Ianuariu a. c. in palatulu meu: strat'a numerulu: 12, sî a-nume, sér'a la ½ pe 11 ôre, — inse nesmintitu.

Am remasu salutându-te in V. . . . la 12 Ianuariu. 1873.

A Dta

présincera sî benevola,

Aureli'a de P. m. p.

— D'in cuventu in cuventu — observà Patriciu — acest'a erá cuprinsulu biletului — — — eu dera — precum dísei — am intratu la tempulu prefriptu in palatulu susu-scrisu fore neci o síovaire; abia intrai — continuà Patriciu — in antestambra, pe candu o dama — probabilmente cea d'in biletu — me sî intempina cu surisu pe buze In ce privesce frumséti'a s'a — me juru pe córnelu dracului — erá atátu de dragalasia, adorabila sî seducutória, încátu privindu-o numai — — ai fi caditu in ispita. . .

— Sî in fine? — intrebà Tertulianu cu focu. —

— Abia facui — continuà Patriciu — unu singuru pasiu in chili'a sa, pone ce dens'a-mi sî prevení cu mare compesantia, intrebându-me:

— „Domnule! — La cine am onóra, sî cu ce Vi potu síervi?

— Dómna, sarutu man'a! — gangavii eu — io sum Tertu—u—u—u—l—i—i—i—a—n—u—u, pre care a-Ti binevoitu a-lu invi—i—i—i—i—i—tá pre sér'a ast'a la ½ pe 11 ôre.

— Intru adeveru? — intrebà dens'a.

— Da, — dómna — gangavii eu.

— Placa ocupa locu domnule, sî aibi pučina pacientia — — preste dône minute voiu rentóree — díse dens'a — „a revoire mon signeur!“

Amice Tertuliane — continuà Patriciu — că cātu eram de emotionatu — — — ma confusu..... sî oh! ce e mai multu chiaru imbetatu de amoru, — nu poti crede; sî că ce impresiune au facutu a-supra mea „a revoire mon signeur“ — acésta salutare plina de farmecu sî „gratii ceresci,“ — vei vidé de aici, că eram să confugu la genunchii — — — eram să eschiam: Dómna! — veni, vidi, victus sum!

— Draci! — díse Tertulianu, — tu esagerezi de securu in predare, amice Patriciu, că-ci eu — me juru — nu cunosc in V. . . . sirene de atari, spre a poté seduce pre cine-va in tentatine — deosebí la prim'a videre.

Amice! ilu intrerumpse Patriciu — se vede, — că vorbesce in tine ur'a — — —, fii inse dreptu.

— Cum să nu? — aprehendà Tertulianu. — Continua deci, istoriór'a me intereséza.

— Precum dísei dera — incepù Patriciu — Aureli'a prevediù probabilmente intetiunea mea — —, că-ci in momentulu, candu eram să me aredicu d'in síediutulu meu, me lasà singuru disparù — — — —

— Ha! ha! ha! — ride Tertulianu cu ironia — sî in fine?

— In fine — continuà Patriciu — dupa dône minute se deschise usí'a sî intrà

— Cine? dam'a? — lu-intrerumpse Tertulianu.

— Ba; — response Patriciu — ci spre marea mea frapare intrà unu barbatu robustu sî musculosu, care

— Oh! oh! — intru adeveru? — grai Tertulianu! sî a-poi?

— Mi-intinsà man'a — díse Patriciu — sî a-nume cu multa compesantia! me intrebà de nume sî caracterulu meu — —

— Si ce ai respunsu — lu intrerumpse Tertulianu.

— Aceea, că sum juristu, sî că numele meu e Tertulianu de K.; precum vedi dera in privinti'a numelui am mintitu.

— Ei bine; — dér barbatulu, care intrà in odaia cine erá -- intrebà Tertulianu?

— Nu erá altulu — observà Patriciu — de cātu baronulu X. — amantulu Aureliei de P.

— Oh! intielegu — díse Tertulianu, — continua numai.

— Afurisitulu baronu pasí cu demnitare in antea mea, puse man'a pe umeru-mi sî díse in tonu imperiosu: De ôre-ce Dta, domnule Tertulianu, ai insultatu pe dómn'a Aureli'a de P. cu oca-siunea unui balu tienutu in carnevalulu de estu-tempu, — vinu in numele ei a cere satisfacere dela Dta pentru insult'a facuta, sî a-nume: de locu. — Alege: — accentuà baronulu cu gravitate. — Plumbu, au spada?

— Neci un'a, neci alt'a, — dísei — eu nu me batu cu Dta!

— E bine, — replicà baronulu — déca Dta nu voiesci să te bati cu mine pe cale cavalerésca, — ne vomu bate altu-feliu, sî deosebí, — voiu dá de locuordonu la casnicii de a-ici, să te bata cu dône-sprediece trestii spanioli peste f!?

— Cum să nu! — dísei eu.

La acést'a deschisa baronulu usí'a sî intrà la ordonulu seu patru argati, carii probabilmente erau deja la tempulu seu postati in odaia laterala, aducundu cu sine in odaia sî o banca destulu de lunga. . . .

— Sî ce erá dera de facutu? — observà Patriciu.

— Nemicu alt'a, decátu să me intindu pe banca, (nu pe banc'a unгурésca!) sî să reportu victoria a-supra celoru dónesprediece trestii spanioli, ce adeca mi-se dede in f

— Sermane Patricie! — díse Tertulianu cu compatimire — fii liniscitu sî consolatu, — că-ci sî eu am patitu cu baronulu X. chiaru ca tine; deose-birea consiste singuru sî numai in impregiurarea, că eu nu am cerutu reversarea cuitantie, — care sună astu-feliu:

Cuitantia.

Supr'a d'ouesprediece trestii spanioli, ce mi se dede, la ordonulu domnului baronu X., in f la 12 Ianuariu, nóptea spre 1/2 pe 11 óre in palatulu domnei Aureli'a de P. pentru acele însulte, ce am comis cu ocasiunea unui balu in carnevalulu de estu-tempu facia de persón'a dómnei Aureli'a de P. Dreptu-ce pr'in acést'a se adeveresce.

Sign. in V. (in palatulu susu-scrisu) la 12 Ianuariu, 1873.

Coram nos:

Popilla, m. p.

Ignare, m. p.

Gherlica, m. p.

Dumianu, m. p.

argatii.

Patriciu Necromantu, m. p.

Ha! ha! ha! ridea Patriciu cu placere — asié déra si tu te impartasisi de acelu daru domnedicescu, de care eu me impartasi? —

— Si, — díse Tertulianu — spune-mi inse, cà d'in ce motivu ai voitu sa-ti reverseze baronulu Cuitanti'a, ce i-ai datu? — — —

— Pentru aceea — se scusa Patriciu — ca sa me potu resbuna contra ta atunci, candu tu adica nu ai fi cuitatu a-semenea cu mine d'ouesprediece trestii spaniole in f

* * *

Eram pe-a-ici, sa omitu unu ce fórte esentialu in acésta umoresca, si a-nume aceea; cà cum dede Tertulianu in urm'a lui Patriciu. Astu-feliu: cà dupa-ce sormanulu Patriciu si-lua catrafusele dela dómna Aureli'a de P, improvisatu — sormanulu de elu — cu d'ouesprediece trestii spaniole — —, cure in „galopu“ càtra locuinti'a s'a; — in cale se intalni — spre marea sa indestulire — cu fratele Tertulianu, — care a-semenea grabia catra palatulu dómnei Aureli'a de P spre a-si cercá noroculu Sacre Dieu! — amice Patricie! — lu-agrai Tertulianu — neci cà me vedi!? — — — de unde vini? —

— De unde!? — replicà Patriciu — dela Aureli'a de P

— Oh! oh! — observà Tertulianu — asié déra ti-a succesu? — — —

— Da, — response Patriciu — inse numai la mari rogaminte si insistari

— Dens'a te ascépta pre tine

— Intru adeveru?! — lu-intrebà Tertulianu. —

— Da, — response Patriciu cu sinceritate, — ma fórte m'a rogatu, sa-ti comunicu acést'a dorintia a ei, — precum si a te rogá: — sa mergi sa o cercetezi numai decatu.

— E bine. — observà Tertulianu — voiu merge de locu; — deci la revidere! — adio! — — —

Patriciu predede aceste neadeveruri, ce altu-min-trelea se numescu mintiuni — cu atà'ta sinceritate, — încatu Tertulianu debuí — nolle-velle sa-i créda;

— Preste dóue minute vedemu déra pe Patriciu luandu-si catrafusele directu càtra locuinti'a sa, éra pe Tertulianu — catra Aureli'a de P care in urma pati chiaru asié, precum a patitu amiculu seu Patriciu, — au altii: precum Stanu si Branu

Uniculu favoru éra pentru sormanulu Tertulianu impregiurarea: — cà baronulu X. i-concese a poté subserie Cuitanti'a in numele amicului séu Patriciu Necromantu. — —

A patr'a di dupa acestu evenimentu, facura ambii amici votulu: „de a nu se mai arunca spon-taneu in labirintele precipitante a „rendez-vous“-ului, — ci voru trai de a-ci inainte pre catu se poté mai solidu si onestu.

Fericiti sunt, cei ce-si potu tiené votulu!

Dobasiulu satului.

„*Ecoulu romaniloru.*“ A-fore de multele erori technice, mai e lip. situ si de vre o ideia fundamentale. A-nevoia se va poté-corege pentru a fi admisu. De vomu avé pucinu tempu liberu, vomu probá.

„*Fetiti'a la usi'a raiului*“ mai facendu-i ce-va toaleta, vomu presentá-o in facia publicului.

„*Spod'a tiganului.*“ A aparutu dejà in „*Gur'a Satului*“ si inca multu mai pe largu, vedi Nrulu 18, d'in 1871.

„*Hor'a moderna a lui Tus'a-voda.*“ De totu potrivita stariloru actuali. In nrulu actualu fiindu dejà o poesia de o asemene materia, nu s'a potutu; déra in nrulu procsimu.

„*Tand'a si Mand'a*“ in numerulu viitoriu. Credemu cà te-ai mutatu in mai buna parochia, de órece binevoiesci a promite pretiuitulu concursu mai cu grossulu. Implinindu-lu, ne vei deobligá multu.

Dlui *Vasilu Z.* in C. Dreptu rebonificare pentru nrii d'in triloni-ulu trecut, ti-am asemnatu d'in triloniulu actualu. Salutare!

Dlui X. Y. in Z. Poesi'a tramisa, am datu-o in nrulu de facie. Ea, ca de regula operatele DTale, ne-a satisfacutu pe deplinu. Ti gratulámu la reinsanetosiare. Credemu, cà si noi vomu profitá de ea!

Dlui I. *Nechitan* in U. Te-amu inregistratu si ti-amu speduitu nrii aparuti dela inceputulu anului. Aseptámu inse vorb'a vorba sa fia!

Amicului Dr. I. N. in Z. — Multumit'a mea pentru bunele dorintie! Voiu mai duce-o.

Dlui A. I. in *Costeiu*: de óre-ce pretiulu fóiei dela anulu nou l'am scaritatiu la fi. 6. — d'in sum'a tramisa 1 fi. ti se serie pentru semest-rulu alu 2-le, inregistrandu-te, conformu recercarei, pe anulu intregu. Nrii aparuti sunt tramisi.

Dlui I. B. in B. — Un'a publicata. Nrulu respectivu s'a tramisu la adresa indicata. „*Publicati'a de concursu*“ inse nu o potu dá, pone nu te, si me, vei convinge d'in actele si socotile Consistoriului Oradanu, cà a-colo intru adéveru s'ar fi facutu *Geschäfturile* satirate de DTa. Pone atunci nu este iertatu neci a suspicioná macar. Eu cunoscu bine persó-nele pre cari le-ai luat la beca; déra te cunoscu ca pre ómeni de con-scientia in manipularea baniloru publici. Si mi place a crede, cà déca s'a si redus salariulu preliminaru dela postulu d' in cestinne, aceea s'a facutu d'in priviitia economica numai, buna óra cum s'a tacutu si se mai face si la consist. nostru de a-ici'a, — déra de feliu nu, ca pe sum'a retienuta si economisita sa se imparta ómenii d'in capulu trebiloru, pre-cum DTa o credi.

Dlui T. I. F. in *Satu-mare*. — Nrii postiti ti i-am tramisu, inse nu in pacheta cu „*posta-cipiune,*“ ci dupa datina, cà-ci modulu doritu ar fi fostu pré costisitoriu pentru DTa. Pretiulu vei binevoi a-lu inaintá in asemnata postale.

Dlui I. G. in O. m. — Am datu-o cu placere. Nrii in cari a apa-rutu ti i-am speduita. Postimu a continuá. cà DTa scrii destulu de bine.

Dloru *prenumeranti*, cari au tramisu ce-va preste pretiulu celu sca-ritiatu dela anulu nou incóce, li vomu transpune prisosulu pe triloniulu, respective semestruulu, viitoriu.